ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

കൃഷ്ണയജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണേ

॥ ദ്വിതീയാഷ്ടകേ പ്രഥമഃ പ്രശ്നഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ ദ്വിതീയാഷ്ടകേ പ്രഥമഃ പ്രശ്നഃ ॥

ഹരിഃ ഓ(4)ം ।

അംഗിരസ്വോ വൈ സത്രമാസത ।

തേഷാം പൃശ്നിർഘർമുധുഗ്വാസീത് ।

സർജീഷേണ്വാജീവത് ।

തേഁ ബ്രുവന് ।

കസ്മൈ നു സത്രമാസ്മഹേ ।

യേഁ സ്യാ ഓഷ്ധീർന ജനയ്വാമ ഇതി ।

തേ ദ്വിവോ വൃഷ്ടിമസൃജന്ത ।

യാവന്തഃ സ്തോകാ അവാപദ്യന്ത ।

താവതീരോഷ്ധയോഁ ജായന്ത ।

താ ജാതാഃ പിതരോ വിഷേണ്വാലിമ്പന് ॥ **1** ॥

താസാം ജഗ്ധ്വാ രുപ്യന്ത്യേത് ।

തേഁ ബ്രുവന് ।

ക ഇദമിത്ഥമകരിതി ।

വയം ഭാഗധേയമിച്ഛമാനാ ഇതി പിതരോഁ ബ്രുവന് ।

കിം വോ ഭാഗധേയമിതി ।

Please let us know of any errors in this text.

ആഗ്നിഹോത്ര ഏവ നോഽപ്യസ്ത്വിത്യ്ബ്രുവന്ന് ।

തേഭ്യ ഏതദ്ഭാഗധേയം പ്രായ്ച്ഛന്ന് ।

യദ്ധുത്വാ ന്യിമാര്ഷ്ടി ।

തതോ വൈ ത ഓഷ്ധീരസ്വദയന്ന് ।

യ ഏവം വേദ ॥ 2 ॥

സ്വദന്തേഽസ്മാ ഓഷ്ധയഃ ।

തേ വത്സമുപാവ്വാസൃജന്ന് ।

ഇദം നോ ഹവ്യം പ്രദാപയേത്തി ।

സോഽബ്രവീദ്വരം വൃണൈ ।

ദശ മാ രാത്രീർജാതം ന ദോഹന്ന് ।

ആസംഗവം മാത്രാ സഹ ചരാംഈത്തി ।

തസ്മാദ്വത്സം ജാതം ദശ രാത്രീർന ദുഹന്തി ।

ആസംഗവം മാത്രാ സഹ ചരതി ।

വാരേ വൃതഗ്ഗ് ഹ്യസ്യ ।

തസ്മാദ്വത്സഗ്ം സഗ്ംസൃഷ്ടധ്രയഗ്ം രുദ്രോ ഘാതുകഃ ।

അതി ഹി സന്ധാം ധയ്തി ॥ 3 ॥

ആലിംപന്വേദ ഘാതുക ഏകം ച ॥ 1 ॥

പ്രജാപതിരഗ്നിമസൃജത ।

തം പ്രജാ അന്വസൃജ്യന്ത ।

തമഭാഗ ഉപാസ്ത ।

സോ॑ഽസ്യ പ്രജാഭ്ദിരപ॑ക്രാമത് ।

തമ്വരുരു്ഥ്സമാനോഽന്വൈ॑ത് ।

തമ്വരുധ്നാശ്ക്നോത് ।

സ തപോ॑ഽതപ്യത ।

സോ॑ഽഗ്നിരുപ॑ാരമതാത്മാപി വൈ സ്യ പ്രജാപ॑തിരിത്തി ।

സ രരാട്ടാദുദ്മൃഷ്ട ॥ **4** ॥

തദ്ഘൃതമ്ഭവത് ।

തസ്മാദ്യസ്യ ദക്ഷിണതഃ കേശ്രാ ഉന്മൃഷ്ടാഃ ।

താം ജ്യേ॑ഷ്ഠലക്ഷ്മീ പ്രാജാപത്യേത്യാഹുഃ ।

യദ്രരാട്ടാദുദമൃഷ്ട ।

തസ്മാ॑ദ്രരാട്ടേ കേശ്രാ ന സ്ന്തി ।

തദുഗ്നൗ പ്രാഗ്ഹൃ॑ണാത് ।

തദ്വ്യചികിത്സത് ।

ജുഹവാനീ(3)മാ ഹൗഷാ(3)മിത്തി ।

തദ്വിചികിത്സായൈ ജന്മ ।

യ ഏവം വിദ്വാന് വിചികിത്സ്തി ॥ **5** ॥

വസ്യീയ ഏവ ചേതയതേ ॥

തം വാഗ്ഭ്വദജുഹുധീത്തി ।

സോ॑ഽബ്രവീത് ।

കസ്ത്വമസീത്തി ।

സ്വൈവ തേ വാഗിത്യ്ബ്രവീത്।

സ്ഽാ്ജുഹോഥ്സ്വാഹേത്തി।

തഥ്സ്വാഹാകാരസ്യ ജൻമ്।

യ ഏവഗ്ഗ് സ്വാഹാകാരസ്യ ജൻമ വേദ്।

കരോത്തി സ്വാഹാകാരേണ്ന വീർയ്ം।

യസ്യൈവം വിദുഷ്ഃ സ്വാഹാകാരേണ ജുഹ്വതി ॥ **6** ॥

ഭോഗ്ായൈവാസ്യ ഹുതം ഭ്വതി।

തസ്യാ ആഹ്ുത്യൈ പുര്ുഷമസൃജത।

ദ്വിതീയ്മജുഹോത്।

സോ്ഽശ്വമസൃജത।

തൃതീയ്മജുഹോത്।

സ ഗാമ്സൃജത।

ചതുർഥമ്ജുഹോത്।

സോ്ഽവ്മസൃജത।

പംചമമ്ജുഹോത്।

സ്ഽാ്ജാമ്സൃജത ॥ **7** ॥

സ്ഽാ്ഗ്നിര്ബിഭേത്।

ആഹ്ുതീഭിർവൈ മ്ാ്ഽപ്നോതീത്തി।

സ പ്രജാപ്തിം പുനഃ പ്രാവ്ിശത്।

തം പ്രജാപ്തിരബ്രവീത്।

ജായസ്വേത്തി।

സോ॑ഽബ്രവീത്।

കിം ഭാഗധേയ്മഭിജ്നിഷ്യ ഇത്തി।

തുഭ്യ്മേവേദഗ്ം ഹൂയാതാ ഇത്യ്ബ്രവീത്।

സ ഏതദ്ഭാഗധേയ്മഭ്യ്ജായത।

യദ്ഗ്നിഹോത്രം ॥ **8** ॥

തസ്മാദഗ്നിഹോത്രമുച്യതേ।

തദ്ധൂയമാനമാദിത്യോ॑ഽബ്രവീത്।

മാ ഹൗഷീഃ।

ഉഭയോർവൈ ന്നാവേതദിത്തി।

സോ॑ഗ്നിർബ്രവീത്।

കഥം ന്നൗ ഹോഷ്യന്തീത്തി।

സായമേവ തുഭ്യം ജുഹവന്ന്।

പ്രാതർമഹ്യമിത്യ്ബ്രവീത്।

തസ്മാദുഗ്നയേ സായഗ്ം ഹൂയതേ।

സൂർയ്യായ പ്രാതഃ ॥ **9** ॥

ആഗ്നേയീ വൈ രാത്രിഃ।

ഐന്ദ്രമഹ്നഃ।

യദന്നുദിതേ സൂർയേ പ്രാതർജ്ജുഹുയാത്।

ഉഭയ്മേവാഗ്നേയഗ്ഗ് സ്യാത്।

ഉദ്ഇതേ സൂർയേ പ്രാതർജുഹോതി।

തഥ്യാഗ്നയേ സ്വിഷ്ടകൃതേ സായഗ്ം ഹൂയതേ।

സൂർയ്യായ പ്രാതഃ।

രാത്രിം വാ അനു പ്രജാഃ പ്രജായന്തേ।

അഹ്നാ പ്രതിതിഷ്ഠന്തി।

യഥ്സ്വിഷ്ടകൃതം ജുഹോതി ॥ **10** ॥

പ്രൈവ തേന ജായതേ।

ഉദ്ഇതേ സൂർയേ പ്രാതർജുഹോതി।

പ്രത്യേവ തേന തിഷ്ഠതി।

പ്രജാപതിരകാമയത പ്രജായേയേതി।

സ ഏതദ്ഗ്നിഹോത്രം മിഥുനമപശ്യത്।

തദുദിതേ സൂർയേ്യജുഹോത്।

യജുഷാന്യത്।

തൂഷ്ണീമന്യത്।

തതോ വൈ സ പ്രാജായത।

യസ്യൈവം വിദുഷ ഉദിതേ സൂർയേ്യഗ്നിഹോത്രം
ജുഹ്വതി ॥ **11** ॥

പ്രൈവ ജായതേ।

അഥോ യഥാ ദിവാ പ്രജാനന്നേതി।

താദൃഗേവ തത്।

അഥോ ഖൽവാഹുഃ।

യസ്യ വൈ ദ്വൗ പുൺയൗ ഗൃഹേ വസ്തഃ।

യസ്തയോരൻയഗ്ം രാധയത്യൻയം ന।

ഉഭൗ വാവ സ താവ്യച്ഛതീത്തി।

അഗ്നിം വാവാദിത്യഃ സായം പ്രവിശതി।

തസ്മാദഗ്നിർദൂരാന്നക്ൽപ്തം ദദൃശേ।

ഉഭേ ഹി തേജ്സീ സംപദ്യേതേ ॥ **12** ॥

ഉദ്യന്തം വാവാദിത്യമഗ്നിരന്വസമാരോഹതി।

തസ്മാദ്ധൂമ ഏവാഗ്നേർദിവാ ദദൃശേ।

യദഗ്നയേ സായം ജുഹുയാത്।

ആ സൂർയായ വൃശ്ചേത।

യഥ്സൂർയായ പ്രാതർജുഹുയാത്।

ആഗ്നയേ വൃശ്ചേത।

ദേവതാഭ്യഃ സമദ്ം ദധ്യാത്।

അഗ്നിർജ്യോതിർജ്യോതിഃ സൂർയഃ സ്വാഹേത്യേവ

സായഗ്ം ഹോതവ്യം।

സൂർയോ ജ്യോതിർജ്യോതിരഗ്നിഃ സ്വാഹേത്തി പ്രാതഃ।

തഥോഭാഭ്യാഗ്ം സായഗ്ം ഹൂയതേ ॥ **13** ॥

ഉഭാഭ്യാം പ്രാതഃ।

ന ദേവതാഭ്യഃ സമദ്ം ദധാതി।

അഗ്നിർജ്യോതിരിത്യാഹ।

അഗ്നിർവൈ രേതോധാഃ।

പ്രജാ ജ്യോതിരിത്യാഹ।

പ്രജാ ഏവാസ്മൈ പ്രജ്നയതി।

സൂർയോ ജ്യോതിരിത്യാഹ।

പ്രജാസ്വേവ പ്രജ്താസു രേതോ ദധാതി।

ജ്യോത്ിരഗ്നിഃ സ്വാഹേത്യാഹ।

പ്രജാ ഏവ പ്രജ്താ അസ്യാം പ്രത്ിഷ്ഠാപയതി ॥ **14** ॥

തൂഷ്ണീമുത്തരാമാഹുതിം ജുഹോതി।

മിഥുനത്വായ പ്രജ്ാത്യൈ।

യദുദ്ിതേ സൂർയേ പ്രാതർജ്ുഹുയാത്।

യഥാഽത്ിഥയേ പ്രദ്രുതായ ശൂൻയായ്വസഥായ്യാഹാർയഗ്ം
ഹർന്തി।

താദൃഗ്വേവ തത്।

ക്വാഹ തതസ്തദ്ഭവതീത്യാഹുഃ।

യഥ്സ ന വേദ്।

യസ്മൈ തദ്ധരന്തീത്ി।

തസ്മാദ്യദ്ൗഷസം ജുഹോത്ി।

തദ്വേവ സ്ംപ്രതി।

അഥോ യഥാ പ്രാർഥ്മൗഷ്ടസം പ്രിവേവേഷ്ടി।

താദൃഗേവ തത് ॥ **15** ॥

ആംഷ്ടഷ്ട വിചികിഥ്സതി ജുഹ്വത്യജാമ്സൃജതാഗ്നിഹോത്രഗ്ം സൂർയായ പ്രാതർജുഹോതി ജുഹ്വതി സംപദ്യതേ ഹൂയതേ സ്ഥാപയതി സംപ്രതി ദ്വേ ച ॥ **2** ॥

രുദ്രോ വാ ഏഷഃ।

യദഗ്നിഃ।

പത്നീ സ്ഥാലീ।

യൻമധ്യേഽഗ്നേർധ്രി ശ്രയേത്।

രുദ്രായ പത്നീമപി ദധ്യാത്।

പ്രമായുകാ സ്യാത്।

ഉദ്ദീചോഽംഗാരാന്നിരൂഹ്യാധി ശ്രയതി।

പത്നിയൈ ഗോപീഥായ।

വ്യന്താൻകരോതി।

തഥാ പത്ന്യപ്രമായുകാ ഭവതി ॥ **16** ॥

ഘർമോ വാ ഏഷോഽശാന്തഃ।

അഹ്രഹഃ പ്രവ്യുജ്യതേ।

യദ്ഗ്നിഹോത്രം।

പ്രതിഷിഞ്ചേത്പശുകാമസ്യ।

ശാന്തമിവ ഹി പ്ശവ്യം।

ന പ്രതിഷിഞ്ചേദ്ബ്രഹ്മവർചസകാമസ്യ।

സമിദ്ധമിവ ഹി ബ്രഹ്മവർചസം।

അഥോ ഖലു।

പ്രതിഷിച്യമേവ।

യത്പ്രതിഷിംചതി ॥ **17** ॥

തത്പശ്രവ്യം।

യജ്ജുഹോതി।

തദ്ബ്രഹ്മവർചസി।

ഉഭയമേവാകഃ।

പ്രച്യുതം വാ ഏതദ്ദസ്മാൽലോകാത്।

അഗ്തം ദേവലോകം।

യച്ഛ്രുതഗ്ം ഹവിരന്വിഘാരിതം।

ആഭിദ്യോതയതി।

ആഭ്യേവൈന്ദ്ഘാരയതി।

അഥോ ദേവത്രൈവൈന്ദ്ഗമയതി ॥ **18** ॥

പർയഗ്നി കരോതി।

രക്ഷസാമപഹത്യൈ।

ത്രിഃ പർയഗ്നി കരോതി।

ത്ര്യാവൃദ്ധി യജ്ഞഃ।

അഥോ മേധ്യത്വായ।

യത്പ്രാചീന്മുദ്വാസയേത്।

യജ്മാനഗ്ം ശ്രുചാഽർപ്പയേത്।

യദ്ദക്ഷിംആ।

പിതൃദ്ദേവത്യഗ്ഗ് സ്യാത്।

യത്പ്രത്യക് ॥ **19** ॥

പത്നീഗ്ം ശ്രുചാഽർപ്പയേത്।

ഉദ്ദീചീന്നമുദ്വാസയതി।

ഏഷാ വൈ ദേവമനുഷ്യാണാഗ്ം ശ്രാന്താ ദിക്।

താമേവൈനദനൂദ്വാസയതി ശാന്ത്യൈ।

വർത്മ കരോതി।

യജ്ഞസ്യ സന്തത്യൈ।

നിഷ്ട്പതി।

ഉപൈവ തഥ്സ്ത്രുംആതി।

ചതുരുന്നയതി।

ചതുഷ്പാദഃ പശവഃ ॥ **20** ॥

പശൂന്നേവാവരുന്ധേ।

സർവാൻപൂർണാനുന്നയതി।

സർവേ ഹി പുണ്യാ രാദ്ധാഃ।

ആനൂച ഉന്നയതി।

പ്രജായാ അനൂചീന്നത്വായ।

അനൂച്യേവാസ്യ പ്രജാഽർധുകാ ഭവതി ॥

സംമൃശതി വ്യാവൃത്ത്യൈ।

നാഹോഷ്യന്നുപ്സാദയേത്।

യദഹോഷ്യന്നുപസാദയേത്।

യഥാഽൻയസ്മാ ഉപനിധായ ॥ **21** ॥

അൻയസ്മൈ പ്രയച്ഛതി।

താദൃഗേവ തത്।

ആഽസ്മൈ വൃശ്ച്യത।

യദേവ ഗാർഹപത്യേഽധിശ്രയതി।

തേന ഗാർഹപത്യം പ്രീണാതി।

അഗ്നിർബിഭേത്।

ആഹുതയോ മാഽതീഷ്യന്തീതി।

സ ഏതാഗ്ം സമിധമപശ്യത്।

താമാഽധത്ത।

തതോ വാ അഗ്നാവാഹുതയോഽധ്രിയന്ത ॥ **22** ॥

യദേനഗ്ം സമയച്ഛത്।

തത്സമിധഃ സമിത്ത്വം।

സമിധമാദധാതി।

സമേവൈനം യച്ഛതി।

ആഹുതീനാം ധൃത്യൈ।

അഥോ അഗ്നിഹോത്രമേവേധ്മവ്വത്കരോതി।

ആഹ്രുതീനാം പ്രതിഷ്ഠിത്യൈ।

ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തി।

യദേകാഗ്ം സമിധ്മാധായ ദ്വേ ആഹ്രുതീ ജുഹോതി।

അഥ കസ്യാഗ്ം സമിധി ദ്വിതീയാമാഹ്രുതിം ജുഹോതീതി ॥ **23** ॥

യദ്വേ സമിധാവാദധ്യാത്।

ഭ്രാതൃവ്യമസ്മൈ ജനയേത്।

ഏകാഗ്ം സമിധ്മാധായ।

യജ്ഷാഽന്യാമാഹ്രുതിം ജുഹോതി।

ഉഭേ ഏവ സമിദ്വതീ ആഹ്രുതീ ജുഹോതി।

നാസ്മൈ ഭ്രാതൃവ്യം ജനയതി।

ആദീപ്തായാം ജുഹോതി।

സമിദ്ധമിവ ഹി ബ്രഹ്മവർചസം।

അഥോ യഥാഽതിഥിം ജ്യോതിഷ്കൃത്വാ പരിവേവേഷ്ടി।

താദൃഗേവ തത്।

ചതുരുന്നയതി।

ദ്വിർജുഹോതി।

തസ്മാദ്ദ്വിപാച്ചതുഷ്പാദമത്തി।

അഥോ ദ്വിപദ്യേവ ചതുഷ്പദഃ പ്രതിഷ്ഠാപയതി ॥ **24** ॥

ഭവതി പ്രതിഷ്ഠിംചതി ഗമയതി പ്രത്യക്പശവ
ഉപനിധായാധ്രിയന്തേതി തച്ചത്വാരി ച ॥ **3** ॥

ഉത്തരാവ്തീം വൈ ദ്തേവാ ആഹ്വുതിമജ്ജുഹവുഃ।

അവ്വാചീമസ്വുരാഃ।

തതോ ദ്തേവാ അഭ്വവന്ന്।

പരാ്സ്വുരാഃ।

യം കാമയേത വസ്വീയാന്സ്യാദിതി।

കന്വീയസ്തസ്യ പൂർവഗ്ം ഹുത്വാ।

ഉത്തരം ഭൂയോ ജുഹുയാത്।

ഏഷാ വാ ഉത്തരാവത്യാഹ്വുതിഃ।

താം ദ്തേവാ അജുഹവുഃ।

തതസ്തേ്വ്ഭവന്ന് ॥ **25** ॥

യസ്യൈവം ജുഹ്വതി।

ഭവത്യേവ।

യം കാമയേത പാപ്വീയാന്സ്യാദിതി।

ഭൂയസ്തസ്യ പൂർവഗ്ം ഹുത്വാ।

ഉത്തരം കന്വീയോ ജുഹുയാത്।

ഏഷാ വാ അവാച്യാഹ്വുതിഃ।

താമസ്വുരാ അജുഹവുഃ।

തതസ്തേ പരാ്ഭവന്ന്।

യസ്യൈവം ജുഹ്വതി।

പരൈവ ഭ്വതി ॥ **26** ॥

ഹുത്വോപ്സാദയത്യജ്ഞാമിത്വായ।

അഥോ വ്യാവൃത്തൈഷ്യ।

ഗാർഹപത്യം പ്രതീക്ഷതേ।

അന്നുധ്യായിനമേവൈനം കരോതി।

അഗ്നിഹോത്രസ്യ വൈ സ്ഥാംഉർസ്തി।

തം യ ഋച്ഛേത്।

യജ്ഞസ്ഥാംഉമൃച്ഛേത്।

ഏഷ വാ അഗ്നിഹോത്രസ്യ സ്ഥാംഉഃ।

യത്പൂർവാഽഽഹുതിഃ।

താം യദുത്തരയാഽഭിജുഹുയാത് ॥ **27** ॥

യജ്ഞസ്ഥാംഉമൃച്ഛേത്।

അതിഹായ പൂർവാമാഹുതിം ജുഹോതി।

യജ്ഞസ്ഥാംഉമേവ പരിവൃണക്തി।

അഥോ ഭ്രാതൃവ്യമേവാപത്യാഽതിക്രാമതി।

അവാചീനഗ്ം സ്രായമുപമാർഷ്ടി।

രേത ഏവ തദ്ദധാതി।

ഊർധ്വം പ്രാതഃ।

പ്രജ്നയത്യേവ തത്।

ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തി।

ചതുരുന്നയതി ॥ **28** ॥

ദ്വിർജ്ജുഹോതി।

അഥ ക്വ ദ്വേ ആഹ്വുതീ ഭവത ഇത്തി।

അഗ്നൗ വൈശ്വാനര ഇത്തി ബ്രൂയാത്।

ഏഷ വാ അഗ്നിർവൈശ്വാനരഃ।

യദ്ബ്രാഹ്മംഅഃ।

ഹുത്വാ ദ്വിഃ പ്രാശ്നാതി।

അഗ്നാവേവ വൈശ്വാനരേ ദ്വേ ആഹ്വുതീ ജുഹോതി।

ദ്വിർജുഹോത്തി।

ദ്വിർനിമാർഷ്ടി।

ദ്വിഃ പ്രാശ്നാതി ॥ **29** ॥

ഷട്ഥ്സംപ്ദ്യന്തേ।

ഷഡ്വാ ഋതവ്വഃ।

ഋതൂന്നേവ പ്രീംആതി ॥

ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തി।

കിന്ദേവത്യമഗ്നിഹോത്രമിത്തി।

വൈശ്വദേവമിത്തി ബ്രൂയാത്।

യദ്യജ്ജുഷാ ജുഹോത്തി।

തദൈന്ദ്രാഗ്നം।

യത്തൂഷ്ണീം।

തത്പ്രാജാപത്യം ॥ **30** ॥

യന്നിമാര്ഷ്ടി।

തദോഷ്ധീനാം।

യദ്ദ്വിതീയ്ം।

തത്പ്പിതൃംആം।

യത്പ്രാശ്നാതി।

തദ്ഗർഭാംആം।

തസ്മാദ്ഗർഭാ അന്ശ്നന്തോ വർധന്തേ।

യദ്ദാചാമതി।

തൻമനുഷ്യാംആം।

ഉദ്ംപർയാവൃത്യാച്ചാമതി ॥ **31** ॥

ആത്മനോ ഗോപീഥായ।

നിർണേനേക്തി ശുദ്ധ്യൈ।

നിഷ്ടപതി സ്വഗാകൃത്യൈ।

ഉദ്ദിശതി।

സപ്തർഷീനേവ പ്രീംആതി।

ദക്ഷിംആ പർയാവർതതേ।

സ്വമേവ വീർയമനു പർയാവർതതേ।

തസ്മാദ്ദക്ഷിംഓഽർധ ആത്മനോ വീർയാവത്തരഃ।

അഥോ ആദിത്യസ്യൈവാവൃതമനു പർയാവർതതേ।

ഹുത്വോപസമിന്ധേ ॥ **32** ॥

ബ്രഹ്മവർചസസ്യ സമ്ഭൈയ്യ।

ന ബർഹിരനുപ്രഹരേത്।

അസഗ്ഗ്സ്ഥിതോ വാ ഏഷ യജ്ഞഃ।

യദ്ഗ്നിഹോത്രം।

യദ്നുപ്രഹരേത്।

യജ്ഞം വിച്ഛിന്ദ്യാത്।

തസ്മാന്നാന്നുപ്രഹൃത്യം।

യജ്ഞസ്യ സന്തത്യൈ।

ആപോ നിനയതി।

ആവഭൃഥസ്യൈവ രൂപമ്കഃ ॥ **33** ॥

ആഭവന്ഭവതി ജുഹുയാന്നയതി മാർഷ്ടി ദ്വിഃ പ്രാശ്നാതി
പ്രാജാപത്യമാച്ചാമതീന്ധ്യേകഃ ॥ **4** ॥

ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തി।

ആഗ്നിഹോത്രപ്രായണാ യജ്ഞാഃ।

കിം പ്രായണമഗ്നിഹോത്രമിതി।

വത്സോ വാ അഗ്നിഹോത്രസ്യ പ്രായംആം।

ആഗ്നിഹോത്രം യജ്ഞാനാം।

തസ്യ പൃഥിവീ സദഃ।

ആന്തരിക്ഷമാഗ്നീദ്ധ്രം।

ദ്യൗർഹവിർധാനം।

ദ്വിവ്യാ ആപഃ പ്രോക്ഷംഅയഃ।

ഓഷ്ധയോ ബർഹിഃ ॥ **34** ॥

വനസ്പത്യ ഇധ്മഃ।

ദിശ്ഃ പരിധയ്ഃ।

ആദിത്യോ യൂപ്ഃ।

യജ്മാനഃ പശുഃ।

സമുദ്രോ്വഭ്യഥഃ।

സംവത്സരഃ സ്വഗാകാരഃ।

തസ്മാദാഹിതാഗ്നേഃ സർവ്മേവ ബർഹിഷ്യം ദത്തം ഭവതി।

യത്സായം ജുഹോതി।

രാത്രിമേവ തേന ദക്ഷിംയാം കുരുതേ।

യത്പ്രാതഃ ॥ **35** ॥

അഹ്രേവ തേന ദക്ഷിംയ്ം കുരുതേ।

യത്തതോ ദദാതി।

സാ ദക്ഷിംആ।

യാവന്തോ വൈ ദേവാ അഹുതമാദന്ത്।

തേ പരാ്ഭവന്ത്।

ത ഏതദ്ഗ്നിഹോത്രഗ്ം സർവ്സ്യൈവ സ്മവദായാജുഹവുഃ।

തസ്മാദാഹുഃ।

അഗ്നിഹോത്രം വൈ ദേവാ ഗൃഹാണാം

നിഷ്ക്കൃതിമപശ്യന്നിതി।

യഥ്സ്രായം ജുഹോതി।

രാത്രിയാ ഏവ തദ്ധുതാദ്ധ്യായ ॥ **36** ॥

യജ്മാനസ്യാപ്രാഭാവായ।

യത്പ്രാതഃ।

അഹ്ന ഏവ തദ്ധുതാദ്ധ്യായ।

യജ്മാനസ്യാപ്രാഭാവായ।

യത്തതോഽശ്നാതി।

ഹുതമേവ തത്।

ദ്വയോഃ പയ്സാ ജുഹുയാത്പ്രശുക്കാമസ്യ।

ഏതദ്വാ അഗ്നിഹോത്രം മിഥുനം।

യ ഏവം വേദ।

പ്ര പ്രജയാ പശുഭിർമിഥുനൈർജ്ജായതേ ॥ **37** ॥

ഇമാമേവ പൂർവയാ ദുഹേ।

അമൂമുത്തരയാ।

അധിശ്രിത്യോത്തരമാന്യതി।

യോന്നാവേവ തദ്രേതഃ സിഞ്ചതി പ്രജന്നേ।

ആജ്യേന ജുഹുയാത്തേജസ്കാമസ്യ।

തേജോ വാ ആജ്യം।

തേജസ്യേവ ഭവതി।

പയ്സാ പ്രശുക്കാമസ്യ।

ഏതദ്വൈ പ്രശൂനാഗ്ം രൂപം।

രൂപേണൈവാസ്മൈ പ്രശൂനവ്രുന്ധേ ॥ **38** ॥

പ്രശുമാന്നേവ ഭവതി।

ദധ്നേന്ദ്രിയക്കാമസ്യ।

ഇന്ദ്രിയം വൈ ദധി।

ഇന്ദ്രിയാവ്യേവ ഭവതി।

യവാഗ്വാ ഗ്രാമ്കാമസ്യൗഷധാ വൈ മ്നുഷ്യാഃ।

ഭാഗധേയേനൈവാസ്മൈ സജാതാനവ്രുന്ധേ।

ഗ്രാംയേവ ഭവതി।

അയ്ജ്ഞോ വാ ഏഷഃ।

യോഽസാമാ ॥ **39** ॥

ചതുരുന്നയതി।

ചതുരക്ഷരഗ്ം രഥന്തരം।

രഥന്തരസ്യൈഷ വർണ്ണഃ।

ഉപരീവ ഹരതി।

അന്തരിക്ഷം വാമദേവ്യം।

വാമദേവ്യസ്യൈഷ വർണ്ണഃ।

ദ്വിർജ്ഹോതി।

ദ്വ്യക്ഷരം ബൃഹത്।

ബൃഹത ഏഷ വർണ്ണഃ।

ആഗ്നിഹോത്രമേവ തഥ്സാമ്ൻവത്കരോതി ॥ **40** ॥

യോ വാ അ്ഗ്നിഹോത്രസ്യോപസദ്ദോ വേദ।

ഉപൈ്നമുപസദ്ദോ നമന്തി।

വിന്ദത് ഉപസത്താർ്ം।

ഉന്നീയോപ്സാദയതി।

പൃഥ്വിവീമേവ പ്രീംആതി।

ഹോഷ്യന്നുപ്സാദയതി।

അന്തർിക്ഷമേവ പ്രീംആതി।

ഹുത്വോപ്സാദയതി।

ദിവ്മേവ പ്രീംആതി।

ഏതാ വാ അ്ഗ്നിഹോത്രസ്യോപസദ്ഃ ॥ **41** ॥

യ ഏവം വേദ്।

ഉപൈ്നമുപസദ്ദോ നമന്തി।

വിന്ദത് ഉപസത്താർ്ം।

യോ വാ അ്ഗ്നിഹോത്രസ്യാശ്രാവിതം പ്രത്യാശ്രാവിതഗ്ഗ്ം

ഹോത്താരം ബ്രഹ്മാ്ണം വഷട്കാരം വേദ്।

തസ്യ ത്വേവ ഹുതം।

പ്രാംഒ വാ അ്ഗ്നിഹോത്രസ്യാശ്രാവിതം।

ആപാനഃ പ്രത്യാശ്രാവിതം।

മന്നോ ഹോത്താ।

ചക്ഷുർബ്രഹ്മാ।

ന്നിമേഷോ വ്വഷട്കാരഃ ॥ **42** ॥

യ ഏവം വേദ്।

തസ്യ ത്വേവ ഹുതം।

സായംയാവ്വാനശ്ച വൈ ദ്വേവാഃ

പ്രാതർയാവ്വാംഅശ്ചാഗ്നിഹോത്രിണ്നോ ഗൃഹമാഗ്ച്ഛന്തി।

താന് യന്ന തർപയേത്।

പ്രജയാ്സ്യ പശുഭ്തിർവിത്തിഷ്ഠേരന്।

യത്തർപയേത്।

തൃപ്താ ഏനം പ്രജയാ പശുഭ്തിസ്തർപയേയുഃ।

സജൂർദ്വേവൈഃ സായംയാവ്ഭിരിത്തി സായഗ്ം സംമ്യശതി।

സജൂർദ്വേവൈഃ പ്രാതർയാവ്ഭിരിത്തി പ്രാതഃ।

യേ ചൈവ ദ്വേവാഃ സ്സായംയാവ്വാന്നോ യേ ച പ്രാതർയാവ്വാംഅഃ ॥ **43** ॥

താന്നേവോഭയാഗ്സ്തർപയതി।

ത ഏനം തൃപ്താഃ പ്രജയാ പശുഭ്തിസ്തർപയന്തി।

അരുംഓ ഹ സ്മാഹൗപ്വേശിഃ।

അഗ്നിഹോത്ര ഏവാഹഗ്ം സായം പ്രാതർവജ്രം

ഭ്രാതൃവ്യേഭ്യഃ പ്രഹരാമി।

തസ്മാൻമത്പാപീയാഗ്ംസോ ഭ്രാതൃവ്യാ ഇത്തി।

ച്തുരുന്നയതി।

ദ്വിർജ്ജുഹോതി।

സമിഥ്സ്പ്തമീ।

സപ്തപ്ദാ ശക്വരീ।

ശാക്വരോ വജ്രഃ।

ആഗ്നിഹോത്ര ഏവ തഥ്സായം പ്രാതർവജ്രം യജ്മാനോ

ഭ്രാതൃവ്യായ പ്രഹ്രതി।

ഭവത്യാത്മന്വാ।

പരാഽസ്യ ഭ്രാതൃവ്യോ ഭവതി ॥ **44** ॥

ബർഹിഃ പ്രാതരഹുതാദ്യായ ജായതേ രുന്ധേഽസാമാ ക്രോത്യേതാ വാ
അഗ്നിഹോത്രസ്യോപസദോ വഷട്കാരശ്ച പ്രാതർയാവാംഓ
വജ്രസ്ത്രീണി ച ॥ **5** ॥

പ്രജാപതിരകാമയതാത്മൻവൻമേ ജായേതേതി।

സോഽജുഹോത്।

തസ്യാത്മൻവദ്ജായത।

ആഗ്നിർവായുരാദിത്യഃ।

തേഽബ്രുവന്।

പ്രജാപതിരഹൗഷീദാത്മൻവൻമേ ജായേതേതി।

തസ്യ വയമ്ജനിഷ്മഹി।

ജായതാം ന ആത്മൻവദിതി തേഽജുഹവുഃ।

പ്രാംആന്നാമഗ്നിഃ।

തനുവൈ വായുഃ ॥ **45** ॥

ചക്ഷുഷ ആദ്ദിത്യഃ।

തേഷാഗ്ം ഹുതാദ്ജായത ഗൗരേവ।

തസ്യൈ പയ്സി വ്യായ്ച്ഛന്ത।

മമ് ഹുതാദ്ജന്നി മമേത്തി।

തേ പ്രജാപ്തിം പ്രശ്നമായന്ന്।

സ ആദ്ദിത്യോഽഗ്നിമ്ബ്രവീത്।

യതരോ നൗ ജയാത്।

തന്നൗ സഹാസദിത്തി।

കസ്യൈകോഽഹ്നൗഷീദിത്തി പ്രജാപ്തിരബ്രവീത്കസ്യൈ ക ഇത്തി।

പ്രാംആന്നാമഹമിത്യഗ്നിഃ ॥ **46** ॥

തനുവാ ആഹമിത്തി വായുഃ।

ചക്ഷുഷോഽഹമിത്യാദ്ദിത്യഃ।

യ ഏവ പ്രാംആനാമഹ്നൗഷീത്।

തസ്യ ഹുതാദ്ജനീത്തി।

ആഗ്നേര്ഹുതാദ്ജനീത്തി।

തദ്ഗ്നിഹോത്രസ്യാഗ്നിഹോത്രത്വം।

ഗൗർവാ ആഗ്നിഹോത്രം।

യ ഏവം വേദ ഗൗർഗ്നിഹോത്രമിത്തി।

പ്രാംആപാനാഭ്യാമേവാഗ്നിഗ്ം സമർധയതി।

അവ്യർധുകഃ പ്രാണാപാനാഭ്യാം ഭവതി ॥ **47** ॥

യ ഏവം വേദ।

തൗ വായുർബ്രവീത്।

അനു മാ ഭജതമിതി।

യദ്വേവ ഗാർഹപത്യേഽധിശ്രിത്യാഹവനീയമഭ്യുദ്രവാന്।

തേന ത്വാം പ്രീംആനിത്യബ്രൂതാം।

തസ്മാദ്യദ്ഗാർഹപത്യേഽധിശ്രിത്യാഹവനീയമഭ്യുദ്രവതി।

വായുമേവ തേന പ്രീണാതി।

പ്രജാപതിർദ്വേവതാഃ സൃജമാനഃ।

അഗ്നിമേവ ദ്വേവതാനാം പ്രഥമമസൃജത।

സോഽന്നയദ്വാലംഭ്യമവിത്ത്വാ ॥ **48** ॥

പ്രജാപതിമഭിപർയാവർതത।

സ മൃത്യോർബിഭേത്।

സോഽമുമാദിത്യമാത്മന്നോ നിർമിമീത।

തഗ്ം ഹുത്വാ പരാം പർയാവർതത।

തതോ വൈ സ മൃത്യുമപാജയത്।

അപംഋത്യും ജയതി।

യ ഏവം വേദ।

തസ്മാദ്യസ്യൈവം വിദുഷഃ।

ഉതൈകാഹമുത ദ്വ്യഹം ന ജുഹ്വതി।

ഹുതമേവാസ്യ ഭവതി।

ആസൗ ഹ്യാദിത്യോഽഗ്നിഹോത്രം ॥ **49** ॥

തനുവൈ വായുരഗ്നിർഭവത്യവിത്ത്വാ ഭവത്യേകം ച ॥ **6** ॥

രൗദ്രം ഗവി।

വായവ്യമുപ്സൃഷ്ടം।

ആശ്വിനം ദുഹ്യമാനം।

സൗംയം ദുഗ്ധം।

വാരുംഅമധിശ്രിതം।

വൈശ്വദേവാ ഭിന്ദവഃ।

പൗഷ്ണമുദ്ന്തം।

സാരസ്വതം വിഷ്യന്ദമാനം।

മൈത്രഗ്ം ശരഃ।

ധാതുരുദ്വാസിതം।

ബൃഹസ്പതേരുന്നീതം।

സവിതുഃ പ്രക്രാന്തം।

ദ്യാവാപൃഥിവ്യഗ്ഗ് ഹ്രിയമാംഅം।

ഐന്ദ്രാഗ്നമുപ്സന്നം।

അഗ്നേഃ പൂർവാഽഽഹുതിഃ।

പ്രജാപ്തേരുത്തരാ।

ഐന്ദ്രഗ്ം ഹുതം ॥ **50** ॥

ഉദ്വാസിതഗ്ം സപ്ത ച ॥ **7** ॥

ദക്ഷിംആത ഉപ്സൃജതി।

പിതൃലോകമേവ തേന ജയതി।

പ്രാചീമാവർതയതി।

ദേവലോകമേവ തേന ജയതി।

ഉദീചീമാവൃത്യ ദോഗ്ധി।

മനുഷ്യലോകമേവ തേന ജയതി ॥

പൂർവൗ ദുഹ്യാജ്ജ്യേഷ്ഠസ്യ ജ്യൈഷ്ഠിനേയസ്യ।

യോ വാ ഗതശ്രീഃ സ്യാത്।

അപരൗ ദുഹ്യാത്കനിഷ്ഠസ്യ കാനിഷ്ഠിനേയസ്യ।

യോ വാ ബുഭൂഷേത് ॥ **51** ॥

ന സംമൃശതി।

പാപവസ്യസസ്യ വ്യാവൃത്ത്യൈ।

വായവ്യം വാ ഏതദുപ്സൃഷ്ടം।

ആശ്വിനം ദുഹ്യമാനം।

മൈത്രം ദുഗ്ധം।

ആർയംണ ഉദ്വാസ്യമാനം।

ത്വാഷ്ട്രമുന്നീയമാനം।

ബൃഹസ്പതേരുന്നീതം।

സവിതുഃ പ്രക്രാന്തം।

ദ്യാവാപൃഥിവ്യഗ്ഗ് ഹ്രിയമാംഅം ॥ **52** ॥

ഐന്ദ്രാഗ്നമുപ്സാദിതം।

സർവാഭ്യോ വാ ഏഷ ദേവതാഭ്യോ ജുഹോതി।

യോഽഗ്നിഹോത്രം ജുഹോതി।

യഥാ ഖലു വൈ ധേനും തീർഥേ തർപയതി।

ഏവമ്മഗ്നിഹോത്രീ യജ്മാനം തർപയതി।

തൃപ്യതി പ്രജയാ പശുഭിഃ।

പ്രസുവർഗം ലോകം ജാനാതി।

പശ്യതി പുത്രം।

പശ്യതി പൗത്രം।

പ്ര പ്രജയാ പശുഭിർമിഥുനൈർജായതേ।

യസ്യൈവം വിദുഷോഽഗ്നിഹോത്രം ജുഹ്വതി।

യ ഉ ചൈനദേവം വേദ ॥ **53** ॥

ബുഭൂഷേദ്ധ്രിയമാംഅം ജായതേ ദ്വേ ച ॥ **8** ॥

ത്രയോ വൈ പ്രൈയമേധാ ആസന്ന്।

തേഷാം ത്രിരേകോഽഗ്നിഹോത്രമ്ജുഹോത്।

ദ്വിരേകഃ।

സകൃദേകഃ।

തേഷാം യസ്ത്രിരജ്ഁഹോത്।

സ ഋചാ്ജ്ഁഹോത്।

യോ ദ്വിഃ।

സ യജ്ഁഷാ।

യഃ സകൃത്।

സ തൂഷ്ണീം ॥ **54** ॥

യശ്ച യജുഷാ്ജ്ഁഹോദ്യശ്ച തൂഷ്ണീം।

താവുഭാവ്ാർധ്നുതാം।

തസ്മാദ്യജുഷാ്ഹ്ഁുതിഃ പൂർവ്വാ ഹോതവ്യാ।

തൂഷ്ണീമുത്തരാ।

ഉഭേ ഏവർദ്ധീ അവ്രുന്ധേ।

അഗ്നിർജ്യോതിർജ്യോത്രിരഗ്നിഃ സ്വാഹേത്രി സായം ജ്ഁഹോതി।

രേത് ഏവ തദ്ദധാതി।

സൂർയോ ജ്യോതിർജ്യോതിഃ സൂർയഃ സ്വാഹേത്രി പ്രാതഃ।

രേത് ഏവ ഹിതം പ്രജ്ഁനയതി।

രേതോ വാ ഏതസ്യ ഹിതം ന പ്രജ്ഁായതേ ॥ **55** ॥

യസ്യാഗ്നിഹോത്രമഹ്ഁുതഗ്ഁം സൂർയോ്ഭ്യുദേത്രി।

യദ്യന്തേ സ്യാത്।

ഉന്നീയ പ്രാണുദാദ്രവേത്।

സ ഉ്പസാദ്യാതമ്രിതോരാസീത।

സ യദാ താമ്മ്യേത്।

അഥ ഭൂഃ സ്വാഹേത്തി ജുഹുയാത്।

പ്രജാപ്തിർവൈ ഭൂതഃ।

തമേവോപ്താസരത്।

സ ഏവൈനം തത ഉന്നയതി।

നാർതിമാർച്ഛതി യജ്മാനഃ ॥ **56** ॥

തൂഷ്ണീം ജ്ഞായതേ യജ്മാനഃ ॥ **9** ॥

യദഗ്നിമുദ്ധർതി।

വസ്വവസ്തർഹ്യഗ്നിഃ।

തസ്മിന്ന് യസ്യ തഥ്താവിധ്യേ ജുഹ്വതി।

വസുഷ്ഠ്വവാസ്യാഗ്നിഹോത്രഗ്ം ഹുതം ഭവതി।

നിഹ്തിതോ ധൂപായംഛേതേ।

രുദ്രാസ്തർഹ്യഗ്നിഃ।

തസ്മിന്ന് യസ്യ തഥ്താവിധ്യേ ജുഹ്വതി।

രുദ്രേഷ്ഠ്വവാസ്യാഗ്നിഹോത്രഗ്ം ഹുതം ഭവതി।

പ്രഥമമിധ്മമർചിരാ ല്ഭതേ।

ആദിത്യാസ്തർഹ്യഗ്നിഃ ॥ **57** ॥

തസ്മിന്ന് യസ്യ തഥ്താവിധ്യേ ജുഹ്വതി।

ആദിത്യേഷ്ഠ്വവാസ്യാഗ്നിഹോത്രഗ്ം ഹുതം ഭവതി।

സർവ ഏവ സ്ർവശ ഇധ്മ ആദീപ്തോ ഭവതി।

വിശ്വേ ദേവാസ്തര്ഹ്യഗ്നിഃ।

തസ്മിന്ന് യസ്യ തഥ്സാവിധ്യേ ജുഹ്വതി।

വിശ്വേഷ്വേവാസ്യ ദേവേഷ്വഗ്നിഹോത്രഗ്ം ഹുതം ഭവതി।

നിതരാമൂർചിരുപാവൈതി ലോഹിനീകേവ ഭവതി।

ഇന്ദ്രസ്തര്ഹ്യഗ്നിഃ।

തസ്മിന്ന് യസ്യ തഥ്സാവിധ്യേ ജുഹ്വതി।

ഇന്ദ്ര ഏവാസ്യാഗ്നിഹോത്രഗ്ം ഹുതം ഭവതി ॥ **58** ॥

അംഗ്സാരാ ഭവന്തി।

തേഭ്യോഽംഗ്സാരേഭ്യോഽർചിരുദേതി।

പ്രജാപതിസ്തര്ഹ്യഗ്നിഃ।

തസ്മിന്ന് യസ്യ തഥ്സാവിധ്യേ ജുഹ്വതി।

പ്രജാപതാവേവാസ്യാഗ്നിഹോത്രഗ്ം ഹുതം ഭവതി ॥

ശരോഽംഗ്സാരാ അധ്യൂഹന്തേ।

ബ്രഹ്മ തര്ഹ്യഗ്നിഃ।

തസ്മിന്ന് യസ്യ തഥ്സാവിധ്യേ ജുഹ്വതി।

ബ്രഹ്മന്നേവാസ്യാഗ്നിഹോത്രഗ്ം ഹുതം ഭവതി।

വസുഷു രുദ്രേഷ്വാദിത്യേഷു വിശ്വേഷു ദേവേഷു।

ഇന്ദ്രേ പ്രജാപതൗ ബ്രഹ്മന്ന്।

അപരിവർഗമേവാസ്യൈതാസു ദേവത്സാസു ഹുതം ഭവതി।

യസ്യൈവം വിദുഷോഽഗ്നിഹോത്രം ജുഹ്വതി।

യ ഉ ചൈനദ്ദേവം വേദ ॥ **59** ॥

ആദ്ദിത്യാസ്തര്ഹ്യഗ്നിരിന്ദ്ര ഏവാസ്യാഗ്നിഹോത്രഗ്ം ഹുതം ഭവതി
ദ്ദേവേഷു ചത്വാരി ച ॥ **10** ॥

യദ്ദഗ്നിന്നിഹിതഃ പ്രഥമഗ്ം സർവ ഏവ നിതരാമംഗാരാശ്ശരോഽംഗാരാ
ബ്രഹ്മ വസുഷ്വഷ്ടൗ ॥

ഋതം ത്വാ സത്യേന പരിഷിഞ്ചാമീതി സായം പരിഷിഞ്ചതി।

സത്യം ത്വർതേന പരിഷിഞ്ചാമീതി പ്രാതഃ।

അഗ്നിർവാ ഋതം।

അസാവാദിത്യഃ സത്യം।

അഗ്നിമേവ തദാദിത്യേന് സായം പരിഷിഞ്ചതി।

അഗ്നിന്നാഽഽദിത്യം പ്രാതഃ സഃ।

യാവദഹോരാത്രേ ഭവതഃ।

താവദസ്യ ലോകസ്യ।

നാർതിർന രിഷ്ടിഃ।

നാന്തോ ന പർയന്തോഽസ്തി।

യസ്യൈവം വിദുഷോഽഗ്നിഹോത്രം ജുഹ്വതി।

യ ഉ ചൈനദ്ദേവം വേദ ॥ **60** ॥

അസ്തി ദ്വേ ച ॥ **11** ॥

അംഗിരസഃ പ്രജാപതിരഗ്നിഗ്ം രുദ്ര ഉത്തരാവതീം
ബ്രഹ്മവാദിനോഽഗ്നിഹോത്രപ്രായണാ യജ്ഞാഃ

പ്രജാപ്തിരകാമയതാത്മൻവദ്രൗദ്രം ഗവ്വി ദക്ഷിണതസ്ത്രയ്യോ വൈ
യദ്ദഗ്നിമ്യതം ത്വാ സത്യേനൈക്കാദശ ॥ **11** ॥

അംഗിരസ്വഃ പ്രൈവ തേന് പശൂനേവ യന്നിമാര്ഷ്ട്വി യോ വാ
അഗ്നിഹോത്രസ്യോപസദോ ദക്ഷിണതഷ്ഷഷ്ടിഃ ॥ **60** ॥

അംഗിരസ്വോ യ ഉ ചൈനദ്വേവം വേദ ॥

॥ ഹരിഃ ഓ(3)ം ॥

॥ ഇതി കൃഷ്ണയജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണേ ദ്വിതീയാഷ്ടകേ പ്രഥമഃ പ്രശ്നഃ സമാപ്തഃ ॥